

Ψηφιακό χάσμα κατά τη διάρκεια του COVID-19 για τους εκπαιδευόμενους που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ στην Ευρώπη

Συνθετική έκθεση βασισμένη σε προκαταρκτικά στοιχεία για επτά χώρες που συλλέχθηκαν από το δίκτυο πρεσβευτών του Cedefop για την αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ¹

Η πανδημία του COVID-19 έθεσε πρωτοφανείς προκλήσεις σε όλους τους τύπους και τα επίπεδα μάθησης, συμπεριλαμβανομένης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ). Μια ολόκληρη γενιά μαθητών ΕΕΚ ενδέχεται να υποστεί τη διακοπή της μαθησιακής της εμπειρίας εάν δεν διασφαλιστεί η συνέχισή της μέσω της εξ αποστάσεως μάθησης. Η [έκθεση του Cedefop](#), βασισμένη σε προκαταρκτικές πληροφορίες που συλλέχθηκαν από το Δίκτυο Πρεσβευτών για την αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ ([Ambassadors tackling early leaving from VET](#)), κάνει έκκληση για μια απόκριση που θέτει στο επίκεντρο τις ανάγκες κάθε μαθητή ΕΕΚ κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας ανάκαμψης από την πανδημία του COVID-19, ειδικότερα εκείνων των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης, όπως οι εκπαιδευόμενοι με λιγότερο ευνοημένο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, οι πρόσφυγες και οι

μετανάστες, εκείνοι που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, οι εκπαιδευόμενοι με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Προκαταρκτικά στοιχεία συγκεντρώθηκαν από 14 μέλη του δικτύου Πρεσβευτών για την αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ² προερχόμενα από πέντε χώρες της ΕΕ (Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία, Ρουμανία) και δύο επιπλέον χώρες (Ηνωμένο Βασίλειο και Τουρκία³) συνεισφέροντας στη διαδικασία κατανόησης των προκλήσεων που αντιμετώπισαν τόσο οι εκπαιδευόμενοι που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης όσο και οι διδάσκοντες και εκπαιδευτές κατά την περίοδο κλεισίματος των σχολείων καθώς και στη μελέτη των μέτρων που ελήφθησαν για την υποστήριξή τους ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις εν λόγω προκλήσεις. Μερικά από τα παραδείγματα πρωτοβουλιών που περιγράφηκαν υλοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, ενώ άλλα επικεντρώνονται σε ένα ίδρυμα ΕΕΚ, ως σημαντικά παραδείγματα για το πώς τα ιδρύματα

¹ Η μετάφραση πραγματοποιήθηκε από τον Ιωάννη Κασίκη, Εμπειρογνώμονα, και η επιμέλεια από την Ανθή Κυριακοπούλου και την Ειρήνη Ψηφίδου, Εμπειρογνώμονα στο Τμήμα Μάθησης και Απασχολησιμότητας, το οποίο διευθύνει ο Antonio Ranieri.

² Στη συλλογή στοιχείων συνεισέφεραν οι παρακάτω Πρεσβευτές για την αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ του Cedefop: Schiffers Reinhold (Γερμανία), Σοφία Αρβανιτίδου (Ελλάδα), Τέρψη Δαναβάσση (Ελλάδα), Θεοδώρα Γκένιου (Ελλάδα), Fernando Marhuenda (Ισπανία), José María Usón Claver (Ισπανία), Maria Manuel Casal Ribeiro (Πορτογαλία), Hélia Moura (Πορτογαλία), Ana Ribeiro (Πορτογαλία), Gabriela Neagu (Ρουμανία), Juan Bosco Camón Herrero (Πορτογαλία), Stavroula Bibila (Ηνωμένο Βασίλειο), Russell Hogarth (Ηνωμένο Βασίλειο) και Abdi Kurt (Τουρκία).

³ Η συλλογή πληροφοριών αναφορικά με τη Τουρκία έγινε σε συνεργασία με το European Training Foundation (ETF). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις χώρες εκτός ΕΕ δείτε την έκθεση του ETF: *Coping with Covid-19. Mapping education and training responses to the health crisis in ETF partner countries*. Διαθέσιμη εδώ: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2020-05/mapping_covid_180520.pdf

ΕΕΚ μπορούν να αντιμετωπίσουν αυτήν τη σημαντική πρόκληση που επηρεάζει εξίσου εκπαιδευόμενους, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές σε όλη την Ευρώπη αλλά και σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο.

Όλες οι αναφερόμενες χώρες στοχεύουν, σε διαφορετικό βαθμό, να διασφαλίσουν τη συνέχεια των διαδικασιών μάθησης για όλους, εκπαιδευόμενους ΕΕΚ αλλά και συμμετέχοντες σε προγράμματα μαθητείας μέσω της ανάπτυξης πρωτοβουλιών για την υποστήριξή τους, όπως αυτές παρουσιάζονται στο Πλαίσιο 1.

Πλαίσιο 1. Πρωτοβουλίες για την υποστήριξη μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ.

Ποιες δραστηριότητες αναπτύχθηκαν για την υποστήριξη μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης;

Διασφάλιση της πρόσβασης σε εξ αποστάσεως εκπαίδευση με δωρεάν παροχή του απαραίτητου εξοπλισμού καθώς και δωρεάν απεριόριστη πρόσβαση στο διαδίκτυο

Μετάφραση του εκπαιδευτικού υλικού στις γλώσσες που ομιλούνται από εθνοτικές μειονότητες, πρόσφυγες και μετανάστες, καθώς στη νοηματική για εκπαιδευόμενους με προβλήματα ακοής

Παροχή ευκαιριών εκπαίδευσης σε εκπαιδευόμενους αναφορικά με την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων

Παρακολούθηση της συμμετοχής των εκπαιδευόμενων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης από απόσταση των εκπαιδευομένων που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ και των γονιών τους, τόσο σε ακαδημαϊκά θέματα όσο και σε θέματα ψυχικής υγείας

Πηγή: *Cedefop*.

Η ίση πρόσβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι σημαντική για όλους τους εκπαιδευόμενους ΕΕΚ, αλλά ακόμη περισσότερο για τους πλέον ευάλωτους που είτε ανήκουν σε κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούσες ομάδες είτε είναι εκπαιδευόμενοι με αναπηρία. Επιπλέον, η ύπαρξη μεταφρασμένου εκπαιδευτικού υλικού είναι ζωτικής σημασίας για τους εκπαιδευόμενους που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης, ειδικότερα για εκείνους που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες και τα άτομα με αναπηρίες, όταν οι οδηγίες για το πώς να προστατευθούν και/ή πώς να αποκτήσουν πρόσβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν είναι σε γλώσσα που μπορούν να κατανοήσουν. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη η παροχή εκπαίδευσης για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς δυστυχώς δεν έχουν όλοι οι εκπαιδευόμενοι ίσες δεξιότητες, πόρους ή ευκαιρίες προκειμένου να συμμετάσχουν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την ηλεκτρονική μάθηση. Τέλος, η παρακολούθηση της συμμετοχής των εκπαιδευομένων και η παροχή εξατομικευμένης αλλά και ψυχολογικής υποστήριξης είναι καθοριστικής σημασίας κατά τη διάρκεια αυτής της παγκόσμιας κρίσης, η οποία διεύρυνε και ενίσχυσε τις ψηφιακές, κοινωνικές, συναισθηματικές, πολιτιστικές και

οικονομικές ανισότητες που είχαν ήδη να αντιμετωπίσουν πολλοί εκπαιδευόμενοι ΕΕΚ αλλά και οι οικογένειές τους.

Με την παγκόσμια κρίση που προκλήθηκε από τον COVID-19 και το κλείσιμο των εκπαιδευτικών δομών, η συνέχεια της μάθησης μπορεί να διασφαλιστεί μόνο χάρη στις ψηφιακές δεξιότητες, την ευελιξία και τη δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών για την ανάπτυξη και χρήση δημιουργικών λύσεων με διαδικτυακούς πόρους. Δυστυχώς, δεν είναι όλοι οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές ΕΕΚ εξίσου προετοιμασμένοι για αυτή τη διαδικασία. Σε ένα επάγγελμα που ασκείται κυρίως στην παραδοσιακή του μορφή, όπου η προσωπική αλληλεπίδραση και η εγγύτητα είναι απαραίτητες, η κοινωνική αποστασιοποίηση σίγουρα θέτει νέους ρόλους και προκλήσεις για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές της ΕΕΚ. Τα διαδικτυακά μαθησιακά περιβάλλοντα τους καλούν να επιδείξουν υψηλής ποιότητας ψηφιακές δεξιότητες παράδοσης και εμπιστοσύνη στη χρήση λύσεων διαδικτυακών διασκέψεων. Πρέπει επίσης να επαγρυπνούν για αυξημένο διαδικτυακό εκφοβισμό και να προστατεύουν τους εκπαιδευόμενους τους από την αποσύνδεσή τους από τον «πραγματικό κόσμο», δίνοντας προσοχή στον χρόνο που περνούν στο διαδίκτυο. Οι εκπαιδευτές ΕΕΚ πρέπει επίσης να συνεργαστούν με τους εργοδότες και τους κοινωνικούς εταίρους για να μοιραστούν το υλικό τους στο διαδίκτυο ή να παραγάγουν νέα εργαλεία ψηφιακής μάθησης.

Τα μέλη του Δικτύου των Πρεσβευτών του Cedefop για την αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ αναφέρθηκαν σε μερικές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές της ΕΕΚ, καθώς κλήθηκαν να μετατρέψουν τις φυσικές αίθουσες διδασκαλίας σε ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα από τη μια μέρα στην άλλη. Αυτές συνοψίζονται και παρουσιάζονται στο Πλαίσιο 2.

Πλαίσιο 2. Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές ΕΕΚ.

Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές ΕΕΚ;

Έλλειψη πρόσβασης σε εξοπλισμό και σύνδεση στο διαδίκτυο για την παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων για αποτελεσματική χρήση των πλατφορμών εκπαίδευσης

Έλλειψη εμπειρίας στη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου διδασκαλίας

Έλλειψη εμπειρίας στην ηλεκτρονική μάθηση και σε άλλες αποτελεσματικές παιδαγωγικές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην ΕΕΚ, ειδικά για τη διδασκαλία πρακτικών μαθημάτων

Ανησυχίες για θέματα απορρήτου, πνευματικών δικαιωμάτων και προστασίας δεδομένων.

Πηγή: Cedefop.

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η ψηφιακή παράδοση μαθημάτων, η οποία επιτρέπει και την παροχή ευκαιριών επαγγελματικής μάθησης από το διαδίκτυο για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, έχει γίνει ο κανόνας. Παρόλο που αυτή η προσέγγιση προσφέρει ευελιξία ως προς τον χρόνο και τον τόπο, και κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας αυτής υγειονομικής κρίσης υπήρξε η μόνη δυνατότητα, εξακολουθεί να αποτελεί έναν νεωτερισμό με άγνωστες πιθανές συνέπειες. Υπό τις τρέχουσες συνθήκες, απαιτούνται διαδικτυακές ενότητες για την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ αλλά και των εξοπλισμό τους με τις απαραίτητες ψηφιακές συσκευές. Οι πρεσβευτές του Cedefop για την αντιμετώπιση της πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ κατέγραψαν μια ποικιλία πρωτοβουλιών που υλοποιήθηκαν για να υποστηρίξουν εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές της ΕΕΚ για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αναφέρθηκαν προηγουμένως (βλ. Πλαίσιο 3).

Πλαίσιο 3. Πρωτοβουλίες για την υποστήριξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ.

Ποιες δραστηριότητες υλοποιήθηκαν για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ;

Εξ αποστάσεως εκπαιδευτικές ενότητες για την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και παιδαγωγικών πρακτικών ηλεκτρονικής μάθησης

Εξοπλισμός των σχολείων ΕΕΚ με τις απαραίτητες ψηφιακές συσκευές

Φροντίδα για την ευημερία των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ΕΕΚ

Πηγή: Cedefop.

Βασικά μηνύματα

1. Απαιτείται περαιτέρω υποστήριξη για την κάλυψη των αναγκών των εκπαιδευομένων που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης από την ΕΕΚ προκειμένου εκείνοι να διασφαλίσουν την ίση πρόσβασή τους σε ποιοτική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η τρέχουσα κρίση έδειξε ότι δεν υπάρχει ψηφιακή ένταξη χωρίς κοινωνική ένταξη. Οι περιθωριοποιημένοι και ευάλωτοι εκπαιδευόμενοι είναι λιγότερο πιθανό να συμμετάσχουν σε διαδικασίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ενώ η αποσύνδεση τους για μεγάλο χρονικό διάστημα από τη μαθησιακή διαδικασία μπορεί να οδηγήσει στην αποχώρησή τους από το πρόγραμμα ΕΕΚ στο οποίο μετέχουν. Τα προκαταρκτικά αυτά συμπεράσματα αυξάνουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης των ψηφιακών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, προωθώντας τη συμμετοχή τους σε προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης, διευκολύνοντας την κινητικότητά τους, αλλά και εμπλέκοντάς τους στο μελλοντικό σχεδιασμό πολιτικών και προωθώντας την ευημερία τους. Πριν από την πανδημία, η πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών είχε σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο στη μείωση των ποσοστών πρόωρης αποχώρησης από την εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτή η πρόοδος πρέπει να διατηρηθεί και στη μετά-COVID-19 εποχή.

2. Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές πασχίζουν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις που τους επιβάλλονται και στις νέες προκλήσεις που πρέπει τώρα να αντιμετωπίσουν και χρειάζονται περισσότερο από ποτέ ενσυναίσθηση, υποστήριξη και μεγαλύτερες επενδύσεις αλλά και ευκαιρίες για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους ανάπτυξη. Ενώ η κρίση του COVID-19 πιέζει την κοινωνία μας να αλλάξει, δημιουργώντας νέες προκλήσεις και ρόλους για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές της ΕΕΚ, απειλεί παράλληλα την ευημερία τους, η οποία είναι ζωτικής σημασίας και μπορεί να έχει άλλες σημαντικές επιπτώσεις στη μάθηση και την ευημερία των εκπαιδευομένων. Οι ηγέτες της ΕΕΚ - τόσο οι ηγέτες των σχολείων όσο και οι άμεσοι επιβλέποντες στις επιχειρήσεις - μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη φροντίδα των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών της ΕΕΚ.
3. Η Δέσμη εργαλείων για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης του Cedefop ([VET toolkit for tackling early leaving](#)) δεν ήταν ποτέ τόσο σημαντική όσο σήμερα για την υποστήριξη των υπευθύνων χάραξης πολιτικών αλλά και των επαγγελματιών της ΕΕΚ για τη λήψη μέτρων αποτροπής της πρόωρης εγκατάλειψης. Η Δέσμη εργαλείων προτείνει πολιτικές παρέμβασης που επιτρέπουν στα σχολεία ΕΕΚ να αναπτύξουν μαθησιακά περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς και αποτελεσματικές παιδαγωγικές, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών που ικανοποιούν τις ανάγκες των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης, καθώς και επενδύοντας στη συμβουλευτική και την υποστήριξη των εκπαιδευόμενων που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης αποχώρησης και των οικογενειών τους.
4. Το Cedefop θα εξακολουθήσει να εργάζεται σε αυτόν τον τομέα υποστηρίζοντας την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους στην εφαρμογή των πρόσφατα εγκριθέντων συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Ευρωπαίους διδάσκοντες και εκπαιδευτές ([Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 25 Μαΐου 2020](#)) αναγνωρίζοντας τους διδάσκοντες και τους εκπαιδευτές ως την απαραίτητη κινητήρια δύναμη για την εκπαίδευση και κατάρτιση αλλά και τη δέσμευσή τους κατά την τρέχουσα κρίση της COVID-19.
5. Η επικείμενη [έρευνα του Cedefop στους διευθυντές ΕΕΚ, εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους](#) θα προσφέρει περισσότερα στοιχεία σε αυτούς τους τομείς για την υποστήριξη της χάραξης πολιτικών βάσει τεκμηρίων στην Ευρώπη.

Μπορείτε να αποκτήσετε πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της έκθεσης στα αγγλικά [εδώ](#).

VET toolkit for
tackling early
leaving

[#EarlyLeaving](#)
[#VETtoolkit](#)
[#ELET](#)